

ametist ja asus 1766. a. Tartu ülem-kiriku-eestseisuse juurde notariks. Samal a. kutsuti G. Tartu rae poolt linnasündikuks. 1767. a. saatis Tartu G.-i oma esindajaks Moskva Katariina II poolt kokkukutsutud Suuresse Seadustandvasse Komisjoni, millele G. esitas selleks kokkuseatud »Desideria der Kayserlichen Stadt Dorpat«. G. võttis Moskvast osa varanduste alamkomisjoni töist, kuid ei saanud vene keele mittemõistmise tõttu elavamalt tegevust avaldada. Et teda üldriiklikud küsimused vähe huvitasid ja et Tartu raad talle õieti napilt rahalist toetust võis anda, palus ta end esindaja kohustest vabastada ja sõitis ligi 4-kuulise Moskvast viibimise järel 1767. a. novembri lõpul Tartu tagasi. Tartu raad pidas tööd Moskvast sääraseks, mis Tartu linnale otsekohest kasu ei too, ja ei saatnudki sellepärast endale Moskvasse uut esindajat. Saadikuks valimine Moskva tõstis G.-i niikuinii suurt autoriteeti oma kaaskodanikkude silmis veelgi. Järgnevat aastat juhtis G. tegelikult vana ja haiglase justiits-bürgermeistri asemel Tartu linna asjaajamist. Olles samal ajal konsistooriumi assessoriks, hiljemini selle eesistujaks, võttis G. maakirikute revideerimiseks mitmed reisid ette. 1771. a. valiti G. Tartu rae poolt justiits-bürgermeistriks ja 1773. a. linnavanemaks (Stadtältester). Nende kohustuste kõrval jätkas G. erakordse töövõimega oma teaduslikke uurimisi ja avaldas just 70-dail ja 80-dail aa. oma tähtsamad teosed. Vahetpidamata töö mõjul halvenes G.-i tervis niivõrra, et ta 1783. a. sunnitud oli bürgermeistri kohustest vabastamist paluma. Raad rahaldas G.-i palve ja määras talle eluaegse pensioni. Avalikust tegevusest loobunud, töötas G. vanas eas endise visadusega oma suurima uurimise, »Geschichte des livländischen Adels« kallal, kuni teda surm 9. VII 1788. a. tabas. — G. oli viljakamaid Liivimaa ajaloolasi XVIII a. s. Nooremas eas oma »Reichshistorie« kallal töötades, millest ainult üksikud käsikirjalised katked järele jäänud, omandas G. head teadmised üldise ajaloo alal ja oli ka prantsuse teadusliku kirjandusega tuttav (G.-i abikaasa oli prantslanna). Liivimaa ajaloo juurde pöördunud, tõi G. sellele uurimisalale kaasa oma avarama ja erapooletuma pilgu. G. sai aru, et veel puudusid tarvilikud eeltingimused kokkuvõtliku, tervikliku ja teaduspärase Liivi ajaloo kirjutamiseks ja püüdis edaspidisteks sünteetilisteks konstruktsioonideks pinda luua kättesaadava materjali kogumise, süstematiseerimise ja, kus võimalik, kriitilise sõelumise teel. Esimese teerajajana pidi G. võitlema õieti suurte raskustega. Et suuremad teaduspärased allikamaterjalide kogud puudusid, tuli G.-il

aastakümneid oma algatusel ja kulul korjata käsikirju ja dokumentide ärakirju. Avaliku raamatukogu puudumise tõttu oli G. sunnitud kõik tarvilikud tööd endale isiklikult ostu teel soetama: tema oma sõnade järgi muretseski ta endale 600 autori tööd, mis Balti ajalooa kuidagi ühenduses. G.-i trükkis ilmunud teostest väärivad tähelepanu järgmised: 1) »Abhandlung von Livländischen Geschichtsschreibern«, (Riga, 1772, 270 lk.), milles G. peatub 98. Liivi ajaloo üle kirjutatud krooniku ja ajaloolase juures, rinnastades nad kronoloogilises järjekorras viide rühma. Materjali valik on õieti juhuslik ja ebaproportsionaalne (Kelchist räägitakse näit. 24-l, Russowist aga ainult 4-l lk.), milline puudus üldse G.-i tööle omane. 2) »Livländische Bibliothek nach alphabetischer Ordnung«, I, II, III, (Riga, 1777), mis käsitleb alfabeedilises järjekorras teisi Liivimaa tähelepanu-väärseid isikuid ja moodustab eelmise tööga ühe terviku. Need tööd on hiljemini olnud suureks toeks v. Reckele ja Napierskyle »Schriftstellerlexikoni« ja Winkelmännile tema Liivi ajaloo bibliograafia valmistamisel. 3) »Livländische Jahrbücher«, 4 osa 9 köites, ilmunud Riias 1780—83. Need aastaraamatud kirjeldavad Liivi ajaloo sündmusi aasta-aastalt kindlas kronoloogilises järjekorras, alates 1030. ja lõpetades 1761. a.-ga. Kroonikate ja teiste allikate põhjal püüab G. esitada kindla kriitiliselt läbitöötatud luustiku Liivi ajalooks; ta ei piirdu iga kord sündmuste kuiva loendamisega, vaid esitab, kui materjali jätkub, eri küsimuste kohta huvitavaid ekskursse oma kriitiliste märkustega. Valitud esitusviisi tõttu on G. sunnitud sündmuste ja nähtuste kirjeldamist killustama, neid mahutades eri aastate all väikesisse iseseisvasse paragrahvesse. Selle tõttu katkeb jutulõng alatasa ja teos omandab katkendlikkuse ja siduvusetuse ilme. Eriti põhjalikult ja pikalt käsitleb G. Tartu linna ajalugu, kasutades selleks ka arhiivianimeid ohtrasti, nii et sageli kõik muu Tartu linna kõrval varju jääb. Maa pärisrahvaste, eestlaste ja lätlaste, kohta leiame G.-i aastaraamatuid vähe teateid. Arvestades ajalookriitiliste meetodite tolleaegset tasapinda võib üldiselt kordaläinuks tunnistada G.-i katset terve Liivimaa ajalugu kindlate põhimõtete järgi läbi töötada. Ka nüüdisaja uurijale pakuvad G.-i aastaraamatud mõneski suhtes tuge. 4) »Versuche in der livländischen Geschichtskunde und Rechtsgelehrsamkeit«, 2 annet (Riga, 1779—85), sisaldavad teiste autorite kirjutiste kõrval ka terve rea G.-i vähemaid artikleid ajaloolise ja õigusteadusliku sisuga. Suurem osa G.-i töid jäi tema eluajal trükkis avaldamata; G.-i käsi-